

DE MILLEGEMVRIEND

6e jaargang, nr.3
juni 1993

MEDEDELINGSBLAD VAN DE
V.Z.W. MILLEGEMVRIENDEN

*Verantw. uitgever: F.Schelfhout,
Herentalsebaan 85, 2520 RANST, tel. 03/353.17.70.
Bankrekening MILLEGEMVRIENDEN-Ranst: 733-1311310-94*

Veertig jaar geleden trok een gouden-bruifloft-stoet van Millegem naar het "gemeentehuis in 't dorp" voor een plechtige ontvangst en dan mocht de groepsfoto met de burgemeester niet ontbreken . . .

In café " *DEN BOERENHANDEL* " op Millegem.

De wieg van Frans en Katrien stond in Balder. Met andere woorden **Franciscus De Wolf** werd in 1760 te Berlaar geboren en **Maria Catharina SOLLY** zag eveneens het levenslicht te Berlaar in 1767. Zij trouwen te Berlaar in 1789 en dan moeten ze kort na hun huwelijk om een of andere reden naar Ranst gekomen zijn, want in 1792 wordt een dochter, Joanna Elisabeth, te Ranst geboren. De pastoor schrijft in zijn doopregister dat de ouders "*ex hut*" zijn, doch bij de geboorte van een tweede kind, Cornelius, is de pastoor wat duidelijker en schrijft "*ex hoyck sub Balder*". In 1800, 1806 en 1808 wordt er telkens te Ranst nog een kind in het gezin geboren. Frans die landbouwer is overlijdt te Ranst op 5 december 1837 en zijn vrouw op 18 mei 1858.

Het jongste kind **Petrus De Wolf**, geboren te Ranst in 1808 en er overleden in de Zakstraat in 1880, trouwt in 1834 met **Anna Maria De Winter** die in 1807 te Ranst werd geboren en er overlijdt in 1895. In het gezin van Petrus en Anna Maria komen zeven kinderen. Petrus De Wolf is blokmaker en dat beroep wordt ook door drie van zijn zonen uitgeoefend. Een van hen is **Joannes Franciscus De Wolf**, geboren te Ranst in 1844 en er overleden in 1930.

Joannes Franciscus trouwt in 1873 met **Angelina Rosalia Gysels**, die in 1850 te 's Gravenwezel geboren is en overlijdt te Ranst in 1944. Het gezin woont in de Achterstraat en er worden **dertien** kinderen geboren. De oudste zoon, **Petrus Ludovicus De Wolf**, die in de omgang "**Louis**" genoemd wordt, werd op 10.1.1874 te Ranst geboren en was metsers van stiel.

Louis wordt verliefd op Marieke en ontdekt daarna Millegem .

Louis De Wolf trouwt te Ranst op **20 juni 1903** met **Joanna "Maria" Adams**. Maria was een jonge weduwe wiens echtgenoot drie jaar voordien te Antwerpen overleden was, zij zelf was geboren in Meerle op 17 december 1875. Het gezin woont aanvankelijk in de Achterstraat (Molenstraat) waar de eerste twee kinderen geboren worden. Dan verhuist Louis naar Borsbeek waar in 1908 en 1910 nog twee kinderen geboren worden. Rond 1911 komt Louis met zijn huishouden naar **Millegem** en zij vestigen zich op de Herentalsebaan in het huis(je) dat er nu nog staat op nummer **33**.

Het loont wel de moeite om dit huisje nog eens speciaal te gaan bekijken – zo lang het er nog staat. Beeld u tevens in dat tot in de jaren zestig daar in de straat geen verharding lag en de Herentalsebaan eigenlijk een zandweg was. Louis woont hier met zijn gezin dat uitgroeit tot 8 (acht) telgen en Marie baat er een herberg uit met de klankrijke naam "**De Nachtegaal**". Groot moest *een café* in die tijd niet zijn, als er maar bier geschonken werd was dat voldoende. Veel comfort kende men ook niet en toiletten – gescheiden voor heren en dames – was een ongekend begrip, trouwens een herberg bezoeken was een zaak voor mannen en die gingen buiten wel tegen de haag of tegen de pereboom staan. Toch moet "De Nachtegaal" voor de familie De Wolf wel iets te klein geworden zijn want zij verlaten in 1924 – toen de jongste zoon Gust vier jaar geworden was – de Herentalsebaan en Rik Rombouts (+ 1955) komt in het huisje wonen.

Louis De Wolf en Maria Adams blijven wel op Millegem, ze vinden het er blijkbaar naar hun zin. Bernard Storms die café hield in de Kerkstraat – die nu Sint-Antoniustraat genoemd

wordt – had een huis gebouwd wat verder op, recht over de kerk (1) en verhuist. Louis De Wolf komt nu in het café " *Den Boerenhandel* " wonen. Vlak naast "Den Boerenhandel" lag er nog een café " *Klein Millegem* " dat uitgbaat werd door het echtpaar De Laet.

In " *Den Boerenhandel* " waren drie maatschappijen gevestigd. Er was de **Sint-Antoniusgilde** die steevast *De Ossengilde* werd genoemd. De laatste naam van deze vereniging was te danken aan het prachtig vaandel dat zij bezaten en waarop naast een kleine afbeelding van Antonius-met-zijn-varken en op de achtergrond een afbeelding van Millegemkerk een grote grazende os staat afgebeeld. Alle boeren van Millegem waren bij deze respectabele Ossengilde aangesloten, Jef Aerts was secretaris. Met Sint-Antonius werd er natuurlijk jaarlijks een teerfeest gehouden zoals het hoort en het nu grotere café bood voldoende plaats om alle leden te laten feesten.

Naast de Ossengilde was er in " *Den Boerenhandel* " ook nog " **De Smoordersgilde** " gevestigd. Het was een vereniging van **pijprokers** die bij Louis en Marie in het café samen kwamen om eens naar hartelust te paffen. Natuurlijk weer een echt-mannelijke bedoening, het woord "*straffen toebak*" moet in dien tijd ontstaan zijn. Zoals men nu nog wel in biljartlokalen een rek tegen de muur ziet hangen met de biljartkeus op een rijtje, zo hing er bij Louis de Wolf tegen de muur een méér-dan-een-meter-lange rek met allemaal stenen-pijpen-met-lange-stelen. Op een smoor-avond kon ieder lid van de gilde een pijp uitkiezen die dan mee naar huis kon genomen worden. Tabak kwam van de boorden van de Semois of van de kanten van de Leie, maar ook hier kweekten enkelen hun tabak zelf. Men kocht tabak in grote papieren puntzakken en bewaarde die dan ook wel in een metalen of houten tabaksdoos, maar echte kenners zwoeren bij de varkensblaas om het aroma in al zijn glorie te behouden. Bij Louis en Marie in Den Boerenhandel is nooit gezeverd over kanker en zo.

Dan was er in "Den Boerenhandel" zoals in elk café dat zich respecteert een **spaarkaske**. Men spaarde om eens goed te kunnen "**teren**" en dat betekende toen zoveel eten als men maar kon en dat flink doorspoelen met het heerlijk-koele vocht dat in vaten in de kelder lag te wachten.

We vergaten tot hier toe te zeggen dat het café van Louis De Wolf in die tijd nog een rieten dakbedekking had. Achter het woonhuis-café lag nog een schuur waar men enkele koeien en geiten kon houden. Louis was metser en Marie bediende de dorstige klanten en samen konden ze dan nog wel tussendoor de verzorging van enkele dieren er bij nemen. Dat was zo gebruikelijk toen, er moesten samen tien monden open gehouden worden en kinderbijslag of andere van die termen waren nog niet uitgevonden. Ook de kinderen moesten tussen de fratsen door wel een handje toesteken. En toen gebeurde er op een hete zomerdag van het jaar **1932** iets verschrikkelijk. Vers kurkdroog hooi in de schuur opgestapeld een kurkdroog rieten dakbedekking . . . ge kunt het al raden **Brand op Millegem !** Er kon nog weinig gered worden van de inboedel uit "Den Boerenhandel" enkel de stallingen bleven gespaard, van het café bleef praktisch niets over. De Ossengilde die twee vaandels had, een oud en een nieuw (van 1910) verloor het oude vaandel en enkel het nieuwe werd uit de brand gered.

Na de brand bouwt vader De Wolf het huis zo vlug als het kan opnieuw op. De ouders vinden tijdelijk onderkomen in de overgebleven schuur en de jongste zoon, Gust, gaat samen met nog een broer in de Cijnshoeve logeren bij Dionysius De Cleyn, een van de grootste boeren op Millegem. In de nieuw gebouwde herberg "Den Boerenhandel" gaat alles verder zoals het voordien was. Bovendien blijft Louis De Wolf mede de spil van de aloude "*Millegem-ker-mis*".

(1) Zie De Millegemvriend augustus 1990.

In een aankondiging in "Gazet van Wommelghem" van 3 april 1932 lezen we hierover :
 " *MILLEGHEM-KERMIS.*

Op Zondag 3 en Maandag 4 April, Grootte Milleghem-Kermis.

Maandag 4 April, Ringsteken per Velo. Inleg 1 fr. per persoon.

Inschrijving bij L.De Wolf van 3 tot 4 ure. Prijsuitdeling bij Gust De Laet.

Verders Publieke Bals met Monsterorgel. De nieuwe moderne danstent van Fr. Weyers zal bij L.De Wolf gemonteerd worden met extra jassorgel."

Uit deze aankondiging blijkt dat het organiseren van deze Millegem-kermis collegiaal gebeurde tussen de beide Millegemse café-houders Louis De Wolf en Gust De Laet. Toen Gust De Laet (° 1865, + 1942) wegens ouderdom stopte met café houden bleef Louis De Wolf zorgen dat er elk jaar een danstent op Millegem-kermis aanwezig was. We vroegen ons wel eens af hoe destijds de reacties waren van de pastoors Spruyt (1909-1928) en Verwimp (1929-1943) op het plaatsen van danstenten. Er werd vroeger in dat verband wel eens gesproken over "oorden van ...". Misschien kan een oudere lezer ons daarover bij gelegenheid wel eens iets meer vertellen, want ongetwijfeld kwam zeker ook de jeugd uit het dorp naar Millegem-kermis afgezakt.

Het gouden echtpaar De Wolf – Adams met hun Kinderen :

Staande v.l.n.r. :

Gustavus Franciscus (Gust), ° 31.12.1920; Rosalia "Bertha", ° 18.11.1910, + 28.6.1992

Petrus Josephus, ° 19.12.1908; Joanna Cornelia (Jeanne), ° 13.3.1912

Petrus "Albertus", ° 23.2.1915

Zittende v.l.n.r. :

Josephus Matheus (Jos), °15.11.1905, + 16.1.1986

Petrus "Ludovicus", ° 10.1.1874, + 4.3.1957; Joanna "Maria", ° 17.12.1875, + 16.2.1957

Petrus Pancratius, ° 21.3.1904, + 10.9.1982; Angelina Maria, ° 11.11.1917

In 1953 waren Louis en Marie **50 jaar getrouwd**, dus reden om op Millegem nog eens te laten zien hoe een gouden bruiloft wordt gevierd. Er werden vier praalwagens opgetimmerd die elk door twee struise boerenpaarden werden voortgetrokken. Op een wagen werd het café "De Nachtegaal" uitgebeeld en de tweede stelde café "Den Boerenhandel" voor. Op een derde wagen werd het beroep van Louis als "**metser**" voorgesteld en een vierde was gewijd aan de "**duivensport**". In de Profeetstraat zo ongeveer op de hoogte waar nu de winkel van Anna Cami staat was een grote versierde triomfboog over de straat gebouwd. Verder waren er nog allerlei groepen te voet die fragmenten uit het leven van Louis en Maria uitbeeldden. Deze stoet trok vanuit Millegem naar de kerk in het dorp en vandaar trok men naar het gemeentehuis in de Kloosterstraat waar door het gemeentebestuur een receptie aan de familie werd aangeboden. Men kan zeggen dat heel Millegem had meegewerkt om dit feest voor te bereiden en er werd dan ook nog lang over gesproken.

De praalwagen die herberg "IN DE NACHTEGAAL" uitbeeldt trekt door de Profeetstraat, de ondertitel luidt : "BY MARIE VAN DE WIETER"

Toen Louis De Wolf en Maria Adams een "*zekere leeftijd*" kregen werd het café nog een tijd uitgebaat door hun dochter Bertha die met Jules Wynants, ne verwoede duivenmelker was getrouwd. "Den Boerenhandel" veranderde toen van naam en werd "*De Blauwe Witpen*" gedoopt. Daarna heeft ook de andere dochter Jeanne De Wolf nog het café open gehouden.

Louis De Wolf en Maria Adams overleden beiden in 1957. Na hun overlijden werd het huis gekocht door de zoon Jos De Wolf die gehuwd was met Liza Goeyvaerts en hun intrek namen in het ouderlijk huis, doch geen café meer hielden. Het bleef wel de *zoeten inval*, de geest van zoveel jaren "in Den Boerenhandel" was er blijven hangen. Ook stond de biljart er nog steeds en de eerste rector van Millegem na de heropening van het kerkje in 1953 – professor Peeters – kwam er wel eens het groene laken teisteren. Sedert die tijd had immers Jos De Wolf de sleutels van de kerk in bewaring gekregen, een taak die hij van Victor Storms had overgenomen en een taak die Liza tot heden nog steeds vervult.

Die gouden jubilee is nu weeral veertig jaar voorbij ...

Maar de jongste zoon van Louis De Wolf en Maria Adams, Gust, wil de traditie van jubileumvieringen op Millegem voortzetten. We schreven al meer in De Millegemvriend over het werk dat Gust De Wolf samen met zijn broer Jos in ons kerkje van Millegem presteerde en we zeggen bijna over zijn beroemdheid bij het opbouwen van de kerststal. Maar we schreven nog nooit dat Gust tijdens de oorlog verliefd werd op een meisken uit Wommelgem.

En zo kwam het dat Gust op **24 juli 1943** in het fameuze "*huwelijksbootje*" stapte met Maria Theresia Goor. Maria is in Wommelgem geboren op 19.7.1923 en is de dochter van Henricus Goor en Josephina Verhelst. Gust die zijn jeugd heeft doorgebracht schuin over het kerkje kon niet scheiden van Millegem en hij overhaalde Maria om samen vlak naast het kerkje hun huis te bouwen. En na bijna een halve eeuw dat Maria hier woont, heeft ze er zeker nog nooit spijt van gehad.

U raadt het al, er wordt weer feest gevierd op Millegem, **een gouden jubileum-viering op zaterdag 24 juli 1993**. De dankmis in het kerkje is reeds vastgelegd, we verwachten daar veel volk. Er wordt nog een burencomitee gevormd om de praktische organisatie te regelen en die houden u nog wel op de hoogte. In elk geval, van de bewoners van Millegem en de vrienden van Gust en Maria wordt verwacht om hun huizen te versieren en te bevlagen en laat ook weer ons kerkje die dag te klein zijn.

Gust en Maria
 1943 – 1993
 Zaterdag 24 juli 1993

Ons volgend nummer ...

Waar we in ons volgend nummer (augustus) zeker over zullen klappen :

- Vanzelfsprekend zullen we verslag brengen over de **jubileumviering** van Gust en Maria op **24 juli**. We hopen wel op een paar sprekende foto's van deze gebeurtenis.

- Rond het tijdstip dat dit nummer in uw bus komt zal ook de plechtige inspelings van ons nieuw **elektronisch orgel** op **5 juni** –zoals in ons vorig nummer werd aangekondigd – misschien al achter de rug zijn . Hiervoor werden afzonderlijke uitnodigingen rondgestuurd. Verslag nog te goed.

- We kunnen nu al verklappen dat de jaarlijkse **MILLEGEMFEESTEN** weerom zullen doorgaan op **10 en 11 september**. Doch meer detail in volgend nummer.

- Waarschijnlijk zullen Frans Sweert en Fons Vertommen het weer niet kunnen laten om in **augustus** naar **Bornem** te trekken om daar liefst nog eens 100 km te voet te stappen. De **DODENTOCHT** noemen ze dat. Het is nu ook al traditie dat we verslag brengen over onze Millegemse stappers.

- Tegen **juli** verwachten we onze **Sint-Antonius-terug-van-weggeweest**. Zoals we al terloops schreven in het februari-nummer zou onze heilige een *deskundige-schoonheidsbehandeling* ondergaan. Dit gebeurt door de firma Artikon uit Vorselaar gespecialiseerd in restauratie en conservatie van kunstwerken. Na de terugkeer van Sint-Antonius en zijn varken naar Millegem vertellen wij hierover wel meer.

Wat deden we met ons geld ?

Onze penningmeester, Walter Verhaeghe, gaf ons bij het begin van het jaar een lijstje met de voornaamste uitgaven die de Millegemvrienden gedaan hadden voor het kerkje in de loop van het jaar **1992**. Door gebrek aan plaats verscheen dit nog niet in onze vorige nummers, doch uitgesteld is niet verloren :

- Verlichting	95.656,-
- Antependia (eindafrekening)	44.450,-
- Sint-Anna beeld : behandeling tegen insecten	3.452,-
- Biechtstoel : herstelling en bevestiging op onderkader	22.202,-
- Kerkstoelen : aanpassen van 90 bestaande stoelen	4.540,-
- Binnenschilderwerken + deur in toren	27.537,-
- Aluminium trapladder + magnetisch berichtenbord in portaal	6.730,-
- Snoeien van de lindebomen rond de kerk	11.556,-
- Electrisch materiaal	4.599,-
	<hr/>
Totaal	220.722,-

Bij deze gelegenheid nog eens dank aan alle leden, medewerkers en sympathisanten die ons met de vele activiteiten hielpen om deze nodige fondsen bijeen te brengen.

Dat gat in de muur op het koor.

In het jaarboek 1991 op blz.12 van de Wommelgemse Heemkundige kring "De Kaeck" vonden we volgende tekst : " *De benodigheden voor een misviering worden op een credenstafel gelegd. In de oudste kerken is daarvoor een nis in de muur voorzien. In de Pieter en Pauwelkerk van Wommelgem treft men een credentie aan in het zuidelijk vlak van de koorluiting (12e eeuw).*"

Ook in ons kerkje van Millegem is zulke oude **credenstafel** overgebleven. Dus zo maar niet **een gat in de muur** waar b.v. een of ander heiligenbeeldje zou gestaan hebben. Het is waarschijnlijk dat bij de herstelling van het koor in 1682 deze credenstafel reeds aanwezig was. Later werd er overgegaan op het gebruik van een credenstafel in de vorm van een met linnen bedekte dientafel waarop de benodigheden voor de mis gereedgelegd worden.

Onze credenstafel in al zijn eenvoud